

Es ja veu el voiguer per alguns la exclusiva o l'estancament, en profit propi, dels ideal de virtut y de bondat, com si'ls demés fossin borts: d'aquest patrimoni volém també nosaltres *quant menos* la llegítima que'ns correspon y tal volta tinguém de reivindicá'l dret d'hereus per tenirne mes justos títols. No volém exclusivismes ni tampoc ens dolran prendes en reconeixer el mérit agé. Lo *suum cuique tribuere* ha de ser la nostre norma. Els homes no son bons ni dolents per perteneixer a n'aquest o a n'aquell grupu sino que ho son per les seves obres. Nosaltres que no volém monopolis en l'ordre económic els volém molt menos en l'ordre moral.

La nostre obra es de pau, però com a cosa excepcional no refugirém la guerra, y creiém haber parlat prou clar perque'ns entenguin tots sense necessitat, per avui, de descendir en més detalls que tindran el seu degut complement y determinació en els números successius de nostra Revista.

PER LA CULTURA

No tenim a má, les colleccions dels periódics de tots colors, que s'han publicat en aquesta ciutat, pera repassarles y veurer si en les seves planes hi han vist la llum gaires articles dedicats a tractar qüestions relacionades ab l'educació y la instrucció, que considerava Spencer com la preparació pera la vida complerta. Voliém anar a cercar-les a cá la Ciutat, creguts que les trovariém a l'Arxiu municipal, pero un amic que'ns vol bé, va dirnos que fora en vá que'ns molestessim a pujar les escales d'aquella casa, perque havia sentit a dir que no arxivaven cap periódic local. Si es veritat aixó, dit siga sens ánim d'ofendrer a ningú, no parla pas gaire en favor dels ajuntaments y Alcaldes que han passat per la Casa gran, fins de algun d'ells que's fortament aficionat a coses de arxius, perque denota que no s'han preocupat mai de la importancia que ab tot y'ls seus defectes, que reconeixém grossos, te la prempsa fins la local, no per avui precisament, sino pel d'a de demá, que'n ella, més que'n altre lloc, s'hi retraten les costums d'una época, hi queda reflexada la manera de pensar y de sentir d'una generació. Pero en fi, torném a lo que deiem. Que no hem fullejat cap colecció dels periódics sortits aquí. Més tant se val! Sense fullejarles y tot, judicant per lo que passa actualment, me sembla no esser cap temeritat el sentar com a premisa, l'afirmació de que les qüestions pedagógicas, no han sigut pas les que més han interessat a nostres confreres antecessors ni a nostres Ajuntaments. A lo menos els resultats ne sont patents. Y's compren que hagi sigut aixís. Els uns y els altres han tingut tantes coses més interessants pera'l bé material de nostra ciutat de que ocupar-se, que'ls han absorvit tot el temps y tota l'atenció, privantlos de fixarse en altres assumptes.

D'uns quants anys en aquesta part, els Ajuntaments qu'hem tingut la sort de disfrutar, ab tot y portar pomposament el calificatiu d'administratius, —com si aquesta denominació fós un pabelló que cobris la mercaderia— n'han fet tantes de millores materials en el poble, qu'un no pot menos de reconeixer que la ciutat está desconeguda y ferse càrrec de que'ls ha mancat temps pera entretenir-se en matèries culturals. Perque d'institucions de cultura solsament ne podém assentar una en el compte al seu favor: la creació del Museu-Biblioteca. Y encara aquesta, ben garbellada la cosa, hi ha qui diu que més qu'una obra d'un Ajuntament es l'obra d'un sol home: l'obra de D. Nonito Escubós que n'ha sigut, y tenim entés qu'encara n'es l'ànima.

En quant a n'els periódics que s'han publicat, per més que no'ns sigui gaire grat dirho, perque les censures podrien tornar-se contra nosaltres mateixos, es a dir contra periódics en quins hi hem

intervingut, es lo cert que tampoc han fet lo que calia ni lo que devien fer. Els uns per fás, els altres per nefas, que's diu vulgarment, han esmersat grant part de la seva vida en lluites bizantines, en fer política africana preocupant-se de personalismes que no condueixen a rés positiu ni práctic, en fulminar un d'ells, ab tot y'l subtítol que porta, anatemes contra tots els demés que apareguessen, com si estigués temerós de que'l nou confrere pogués lograr que la gent pensés per compte propi, esvahi's la boira que'ns envolta, en una paraula, se han entretingut bon xic en miserietes y en coses més que petites, infimes.

De tot aixó, repetesc que'ls resultats son ben patents. La realitat ab les seves crueses ens ha fet veurer que la cultura d'aquí, prenent per cultura educació e instrucció, deixa quelcóm que desitjar. Y'm sembla, no sè si equivocadament, que seria hora de que acabés aital estat de coses, y de que tots, absolutament tots plegats, prescindint d'opinions perque la qüestió ens interessa a tots per igual, fessim quelcóm pera aixecar la cultura de nostra aimada ciutat. S'hauria de parlar clarament, francament, sense eufemismes de cap mena, de lo que passa en materia d'ensenyansa. Perque siga per una causa, siga per un altre, que no volém esbrinar ara de moment, está en la conciencia de tothom que tant l'ensenyansa que's dona en les escoles municipals—si poden dirse escoles uns llocs que no reuneixen condicions de cap mena—com la que's dona en les Escoles-Pies, ab tot y que hi haigi alumnes que disertin sobre la *Summa* de Sant Tomás, es molt defectuosa, deficientissima, casi estém per dir deplorable.

Potser farà estrany l'atreuiment de permetrer que la meua ploma dirigeixi semblant censura a n'els Escolapis. Perdó. Pero no faig més que posar en lletres de motllo lo qu'he sentit a dir en converses particulars a molts pares de familia que hi tenen els seus fills. Y com algú podria tergiversar lo que dic y fer creurer que ho dic mogut per animadversió a una ordre religiosa y arrossegat per aquesta ventada d'esperit irreligiós y amoral que passa pel sígle, m'cal fer constar que's ben lluny del meu pensament. Les Escoles-Pies me mereixen tot el meu respecte. Hi ha individus d'ella que m'honren més de lo que mereixo ab la seua amistat, y en tant no tinc el més lleu perjudici contra dita ordre, que sempre aconsellaré als pares que hi portin a educar als seus fills, perque en el seu sistema no hi veig l'anulació de la voluntat que'm sembla veurer en altres, perque eduquen per la vida d'avui. Pero aixó no ha d'impe-dir-me afegir que'ls diria que'ls portessin a altres col·legis de la mateixa ordre, al internat de Sarriá o a un altre dels que tenen, que fessin aquest sacrifici abans de durlos an els d'aquí, perque hem tingut ocasió de veurer qu'es molta la diferencia que hi ha entre'ls educandos que surten d'un lloc y'ls que surten del altre. El fet no será gaire agradós, pero es cert. Cal doncs anotar-lo.

Y aixís, pera veurer si entre tots podém remeiar aquestos defectes, d'ensenyança, d'educació pensém ocuparnos de tant en tant en aquestes planes ofertes generosament si tenim temps y paciencia pera ferho. Aquesta rai no'ns mancará pás. Lo qu'es més fàcil que'ns falti es el temps, que qui ha de treballar afanyosament pera viurer y no té hores vagatives casi mai pot fer lo que vol. Per aixó demaném auxili, y jo prego a tots els aquí interressi la qüestió qu'exposin la seva manera de pensar. Ens deixarán sols en aquesta campanya'ls que'ns han incitat a empendrela? Els Srs. que formen la junta d'instrucció pública—y consti que l'experiencia ens ha demostrat que les Junes, tota mena de Junes, no serveixen per gran cosa—no podrien fer quelcóm pera corregir defectes, qu'ells saben tant bé com nosaltres qu'existeixen y pera obtenir millores que no ignoren son necessaries? No hi haurá cap Regidor, siga del partit que vull-

gui que fent abstracció de les seves idees polítiques, aixequi la veu en el Consistori pera tractar de l'ensenyansa en nostre Ciutat y convensi als seus companys de la necessitat imprescindible d'abordar aquest problema y mirar si es possible realisar lo qu'es vergonyós qu'estiga per fer? Si'l trovessem serien molts els pares de familia que li restarien agrats, y ademés podria tenir la satisfacció íntima d'haver fet obra profitosa, molt més profitosa que la feta fins ara pel nostre nou y flamant Ajuntament, que si no cambia, porta trasses d'esser tan anodí com els demés que han passat per la Casa gran.

JOAN D'OLOT

Coses de Casa

Já es nat.

Molts senyors meus: Abans que tot com s'istila en tota bona societat quant una persona entra per primera volta a una casa, si no té qui la presenti als concurrents com en el cas actual, lo més natural, es que tothom qu'haigi d'esferse ab una persona vulgui primer antecedents de la mateixa, saber qui es, d'hont y que vol. Qui soc? deixém apart la qüestió física, nom y apellido, que res te que veurer en el cas present; els ho diré ab poques paraules. Soc un noi jove, aixirit com pocs n'hi haig'n (mal mal está el dirho) entremaliat, tant com vulgu'n que per tot me fico, tot ho se y no hi ha cosa que s'escapi a la meua escrutadora mirada. Vinc d'un país ont no's conix n'la mentida ni la tristot y vull fer estada en eixa ciutat ont semblen contents els que gosen dir sempre la veritat. Que pretine? poques o moltes coses, segons s'ho agafin per un costat o altre. Vinc a cantar vritats, a comentar mitg en broma y mitg en serio, els fets que dignes siguin de la meua ocupació; esbrinar les coses que es vulguin per ar ocultas, fer llum sobre tot lo que es vulgui fosc, donar consells a qu'ls hagi de menester y repartí garrotada de cego al que sigui blanc o negre, no llauri pel bon camí, y ara que ja he parlat prou de mi mateix permetintme que els parli un xic del nostre infantó. Doncs si senyors, si; tot ha anat bé. Es un noi. ¡Q'n n'hi ha! Que dirán la gent de bé? Aquells que tot just fa pocs dies reunits entorn de taula rodona celebraven ab un àpat l'infelis part dels liberals. Part heu dit? que son tranquils y innocents. Aquí no hi ha hagut part fisa! estat present. Se sentiren els primers dolars ab anticipació, els segons, es veritat, hi hagueren engunies, mal de caps y mals de ventre com el cas s'ho requereix encara que no sigui més que per alló de parir un fill is quam dolorem pero a l'últim, ja ho veuen, ha sortit un noi com un Sant Pau. Tot just nat, y en vista de la seva bona complexió muscular ja l'hem calsat y vestit de llarc, y sobre tot li hem posat dida a casa. Res d'alló com temps enrera que per criarnos una mainada habíem de mendicar una dida que la major part de les vegades ho feia malament tot escoltantse els semi consells dels que a cau d'orella constantment li deien: «Creume, una criatura aixís no't convé, es massa dolenta y sobre tot porta un mal verí que't farà malbé la teua salut, impedita després de criarne de bons», hasta que la dida esporuguida per id por de perdre el pa, la salut y la gloria eterna, ens desnonaba el didot y aleshores comensaba l'agonia de la criatura que, cuidada fora de casa, mal alletada y lluny dels ulls dels seus pares, li feien l'auhat. Més ara lo'es aqueste con'rarie'at ja s'han acabat. Ab impremta propia, dic, ab dida a ca a, ja poden venir a xiuxegar la eterna can'arella que els escollarém ab un fluvial sonant y els que cantarem serém nosaltres, puig després de tant temps de callar tenim moltes coses al pap, que pesi a qui pesi han de sortir.

Que no badin els que portin la camisa bruta perque en Clarinet ha fet provisió d'una classe de sabó inmillorable que fa molt net, la veritat, pero crema la roba.

Quina enveja, quin respecte per no dir quina por tindran aquell tranquils de l'apa! al veurer el nostre robust infantó. Res; la felicitat mai pot ser complerta. Sempre n'hi han de tranquils, d'aquest lastre social que per tot arreu se cria. ¡Y que hi entenen els tranquils ab obstetricia!

CLARINET.